

TMMOB

Maden Mühendisleri Odası

İstanbul Şubesi

İş Güvenliği Uzmanları Sorunlarını Tartışıyor Forumu

Sonuç Raporu

11 Nisan 2015, İstanbul

İş Güvenliği Uzmanları Sorunlarını Tartışıyor Forumu

Sonuç Raporu

9-10 Mayıs 2015 tarihlerinde Ankara’da yapılacak olan **TMMOB İş Güvenliği Uzmanları Kurultayına** yönelik yapılan İş Güvenliği Uzmanları Sorunlarını Tartışıyor Forumu 11 Nisan 2015 Cumartesi günü TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinde yapılmıştır. Forumda 26 Maden Mühendisi, 3 Elektrik Mühendisi, 2 Gıda Mühendisi, 2 Jeoloji Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 İnşaat Mühendisi, 1 Makine Mühendisi, 1 Orman Mühendisi ve 1 Bilgisayar Mühendisi olmak üzere toplam 38 İş Güvenliği Uzmanı ve Mühendis katılmıştır. Forumda Güvencesizlik, Ücretler, Çalışma Süreleri, OSGB Sömürüsü, İş Kazalarındaki Hukuksal Sorunlar ve Örgütlenme ana konu başlıkları ve diğer konu başlıklarında tartışmalar yapılmış ve görüş önerileri sunulmuştur. Forumda ortaya atılan ve TMMOB İş Güvenliği Uzmanları Kurultayında önerge olarak sunulması kararlaştırılan sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

Güvencesizlik;

İş Güvenliği Uzmanları/Mühendisleri bir yandan Madenlerde, inşaatlarda, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı yaratmak için çabalarken diğer yandan da işveren karşısında güvencesiz, düşük ücretler ve sosyal güvenceden yoksun çalışma şartlarıyla mücadele etmeye çalışmaktadırlar. İş Güvenliği Uzmanları/Mühendisleri İş Güvenliği Uzmanları yasa gereği ücretlerini hizmet verdikleri işverenlerden/işletmelerden almaktadırlar. İş Güvenliği Uzmanlarının daha adil, bağımsız, nitelikli ve mesleki etik çerçevesinde bir hizmet verebilmesi için acilen **iş güvencelerinin sağlanacağı mekanizmaların oluşturulması** gerekmektedir. Bu çerçevede;

- TMMOB, TTB, Sendikalar ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından eşit temsil hakkı ile temsil edilen bir “**Ulusal İSiG Kurulu**” oluşturulmalıdır. Kurul tarafından yönetilen bir **<İSiG Fonu>** kurulmalı ve işverenlerden SGK kesintilerine ek İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği kalemi kesilerek bu fonda toplanmalıdır. İş Güvenliği Uzmanları/Mühendisleri ücretlerini bu Fon’dan alarak işverenle arasındaki maddi bağımlılıktan kurtulmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanlarının çalışma süresince çalıştıkları işyerleri tarafından Mesleki Mesuliyet sigortalarının yaptırılması için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Ücretler;

İş Güvenliği alanının piyasalaştırılması sonrası Bakanlığın her önüne gelene Uzmanlık sertifikası vermesiyle birlikte İş Güvenliği Uzmanı sayısı yüzbinleri aşmıştır. Serbest piyasa koşullarında herhangi bir denetim sisteminin olmaması nedeniyle İş Güvenliği Uzmanları güvencesiz, denetimsiz düşük ücretlerle çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Bu çerçevede;

- TMMOB’nin SGK ile yaptığı protokol gereği Mühendis Mimar Şehir Plancıları için belirlemiş olduğu asgari ücret gibi her yıl İş Güvenliği Uzmanları/Mühendisler için de asgari ücretleri belirleyerek Odalar tarafından takip edilmesi sağlanmalıdır.

- Uzmanların sigorta primlerinin belirlenen bu asgari ücret üzerinden yatırılması sağlanmalıdır.
- Tüm odalar kendi mesleklerine yönelik riskleri göz önüne alarak TMMOB'nin belirlediği asgari ücretin altında olmamak üzere bir İş Güvenliği Uzmanları ücret tarifesi oluşturmalı.
- Ücretler oluşturulurken sadece İş Güvenliği Uzmanının Sınıfı, çalışan sayısı, birim saat ücreti kriter olarak alınmamalı; iş güvenliği ile ilgili sektörel özellikler, işyeri büyüklükleri vb. kriterlerde dikkate alınarak daha geniş ve detaylı '**İş Güvenliği Uzmanı Asgari Ücret Tarifeleri**' oluşturulmalıdır.

Çalışma Süreleri;

İş Güvenliği Uzmanları, özellikle OSGB çalışanları, aşırı iş yüküyle karşı karşıyadır. Çalışma Bakanlığı'nın tanıdığı aylık 217 saat sözleşme süresi doldurulmakta, bu sürelerin üzerine yoldan geçen süreler de eklenerek Uzmanlar köle gibi çalışmaya zorlanmakta, işlerini nitelikli bir şekilde yerine getirememektedir. Bu çerçevede;

- İş Güvenliği Uzmanlarının tehlike sınıflarına göre belirlenmiş olan çalışma süreleri arttırılmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanlarında fazla mesai olmamalı. Fazla mesai süreleri kaldırılmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanlarının çalışma süresi maksimum 150 saat olmalıdır.
- Çalışma sürelerinde işyerlerinin özellikleri de da esas alınmalıdır. Büyük kentlerde yollarda geçen sürelerde çalışma sürelerinden sayılacak şekilde bir düzenleme yapılmalıdır.
- Tehlike Sınıflarına göre çalışma süreleri işçi başı asgari; Az Tehlikeli 15 dk, Tehlikeli 25 dk ve Çok Tehlikeli 30 dk olacak şekilde değiştirilmelidir.
- Tam zamanlı çalışmalarda zorunluluk olan çalışan sayısı sınırı asgari; Çok Tehlikeli 300, Tehlikeli 360 ve Az Tehlikeli 300 olarak değiştirilmelidir.
- Özellikle Çok Tehlikeli işyerleri için İş Güvenliği Uzmanlarının hizmet verebileceği işyeri sayısı sınırlandırılmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanlarının kendilerini geliştirmeleri, araştırma, inceleme, eğitim, sempozyum gibi bilimsel etkinliklere katılabilmeleri için yıllık 6 iş günü ücretli izin hakları sağlanmalıdır.

OSGB Sömürüsü

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği alanı piyasalaştırılarak aşırı kâr yapma, para kazanma alanı olarak yeniden dizayn edilmiştir. İnsan/işçi sağlığı piyasanın cebi ile onuru arasına hapsedilecek bir alan değildir. İş Güvenliği Uzmanlığı hizmeti, Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri marifetiyle, tamamen ticarileştirilmiştir, En iyi değil en ucuza iş güvenliği, hâkim anlayış haline gelmiştir. İş Güvenliği Uzmanları OSGB sömürüsü altında yüksek çalışma saatleri, düşük ücretler ve güvencesiz şekilde çalışmak zorunda bırakılmıştır. Bu çerçevede;

- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği denetimleri kamunun görevidir. Kamu/Devlet kendini bu alandan çekerek, kaçarak, görevini piyasaya devretmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği

denetimlerinin kamusal olarak nitelikli bir şekilde yapılabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalı, yeterli kadrolar oluşturulmalıdır.

- **OSGB'ler kapatılmalıdır.**
- OSGB'lerin kapatılıp kamusal denetimlerin yapılmasına geçiş süresince;
 - OSGB'ler üzerindeki denetimler arttırılmalıdır. Örneğin, TURKAK vb kuruluşlardan onaylı olma zorunluluğu getirilmelidir.
 - OSGB'lerin işverenle arasında herhangi bir maddi/ücret/çıkar/ ilişkisinin olmadığı özerk kuruluşlar olmalıdır.
 - OSGB'ler ücret tarifelerini İş Güvenliği Uzmanları için belirlenecek Asgari Ücret Tarifesi altında hizmet vermemeli, Uzman çalıştırmamalıdır.
 - OSGB ortakları arasında İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi olmayan, sermaye grupları tarafından tamamen kâr amaçlı kurulan OSGB'ler kapatılmalı, açılmalarına izin verilmemelidir.

Hukuksal Sorunlar;

İş Güvenliği Uzmanları 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndaki tanımlamalar yüzünden İş Kazalarının bir numaralı sorumlusu olarak lanse edilmiş ve günah keçisi seçilmiştir. İş Güvenliği Uzmanları güvencesiz çalışma koşullarında işlerini yerine getirmeye çalışsa da işini ne kadar düzgün yaparsa yapsın bunu yanında bir de hapis yatma, yargılanma gibi sorunlarla mücadele etmektedirler. Uzmanların yaşadıkları hukuksal sorunları asgariye indirmek için;

- Mühendis ve İş Güvenliği Uzmanları işveren vekili olarak yargılanmaktadırlar. Ancak çoğu zaman yetkisiz sorumlu olarak yargılanmaktadırlar ve bu çelişki ortadan kaldırılmalıdır.
- İhtisas mahkemeleri kurulmalıdır.
- Kazalardan sonra hazırlanan sorunlu bilirkişi raporları nedeniyle İş Güvenliği Uzmanları/Mühendisleri yargılanarak cezalar almaktadır. Bilirkişilik kurumu sorunlu bir konu haline gelmiştir. Bilirkişilik kurumuna gelir kapısı olarak bakılmamalıdır. Gerçek manada bilim ve tekniğin gerekliliği doğrultusunda bilirkişilik yapabilecekler, yetkin kişiler bilirkişi olmalıdır.
- TMMOB, Baro ile bir protokol yaparak Üyelerine, İş Güvenliği Uzmanlarına hukuki destek vermeli, üyelerin bu konudaki problemlerinin çözümüne kılavuzluk yapmalıdır. Örneğin, İş Güvenliği Uzmanı Taslak Sözleşmesi hazırlanarak üyelere sunulmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanlarının görev, yetki ve sorumlulukları yeniden tanımlanmalıdır.

Örgütlenme;

Mühendislik kökenli İş Güvenliği Uzmanlarının sadece kendi meslek alanlarında değil, diğer meslek alanlarında da hizmet vermelerinden dolayı kendi odaları içinde kurulan komisyonlar yetersiz kalmaktadır. Ayrıca TMMOB çatısı altında sözleri etkin olarak karşılık bulamamaktadır. Bu sebeple;

- İş Güvenliği Uzmanlarının örgütlenmesi TMMOB çatısı altında olmalıdır
- TMMOB bünyesinde merkezi ve yerel ayakları olan **“İş Güvenliği Uzmanları Birimi”** kurulmalıdır. Bu birimin İş Güvenliği Uzmanlarına yönelik hizmet veren kendi sekreteryası

olan ve TMMOB Yönetim Kurulu içinde temsil edilen bir forma dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

- TMMOB İş Güvenliği Uzmanlığı konusunda daha aktif olmalıdır.
- İş Güvenliği Uzmanları odalarına kayıt olmalı.
- Bu birim ve Odalar tarafından kurulacak heyetlerle özellikle OSGB'lerde çalışan İş Güvenliği Uzmanlarının özlük haklarına yönelik işyeri ziyaretleri yapılmalı, çalışma koşulları denetlenmelidir.
- Özellikle OSGB'ler içinde İş Güvenliği Uzmanlarından işyeri temsilcileri seçilerek örgütlenme çalışmalarına başlanmalıdır.
- *Mühendis Mimar Plancı dışında farklı disiplinlerinden İş Güvenliği Uzmanı olmaya hak kazanmış kişiler dışlanmayarak dayanışma içinde olunmalı, onların sorunlarını kendi sorunlarımızdan ayrı görmeyecek şekilde bu «birim» ile dayanışma içinde olmaları sağlanmalıdır.*

Forumda Konuşulan Diğer Konular ve Öneriler;

- İş Güvenliği Uzmanları işyerlerinde başka görev almamalı, sadece İş Güvenliği işi yapmalıdır. Daimi Nezaretçilik, Şantiye Şefliği gibi işin uygulanması görevinde bulunan Mühendislerin aynı zamanda İş Güvenliğinden de sorumlu olmaları yasal olarak engellenmelidir.
- İş Güvenliği Eğitimleri Müfredat vb. konularda TMMOB belirleyici olmalıdır.
- Projelerde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği planının detaylı olarak **(bütçe, iş güvenliği planları vb)** yer alması zorunluluk olmalıdır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği önlemleri **basit bir iki hukuksal cümle ile geçirilmemelidir.**
- İşyerlerindeki İSG eğitimleri, özellikle çalışan sayısının çok olduğu işyerlerinde İş Güvenliği Uzmanının görevi alanı dışına alınmalı. Çünkü uzman bu tarz yerlerde zamanının büyük kısmını eğitime harcamakta ve sahadaki diğer görevlerini aksatmak durumunda kalmaktadır.
- Çalışanlara verilen İSG eğitimleri Çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta mesleki eğitimle birleştirilip eğitim süresi arttırılarak, daha etkin ve aktif hale getirilebilir.
- İş Güvenliği Uzmanlığı tanımı yerine İş Güvenliği Mühendisliği tanımı vurgulanmalıdır.
- Çok Tehlikeli sınıftaki işyerlerine bakabilecek İş Güvenliği Uzmanlarında sektörel düzenlemeler yapılarak, branşlaşmaya gidilmelidir.
- İş Güvenliği Uzmanlarının Eğitimlerinde 'Kaza Araştırma Eğitimi'de olmalıdır.
- Ankara'da yapılacak olan **TMMOB İş Güvenliği Uzmanları Kurultayı'nın katılımcılarının delege usulü ile belirlenerek karar alma mekanizmalarının oluşturulacağı** şekilde yapılması sağlanmalıdır.
- Forum katılımcılarının Ankara'da yapılacak olan **TMMOB İş Güvenliği Uzmanları Kurultayı'nın** da delegesi olarak yer alması sağlanmalıdır.

TMMOB

Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Komisyonu

11 Nisan 2015